

Nya lagar och förordningar som trätt i kraft samt ny praxis från Högsta domstolen

En ny patentlag

1967 års patentlag har ersatts med en ny modern version. Den mest påtagliga förändringen är att den nya lagen bl.a. har gjorts mer lättillgänglig med en språklig modernisering. Den nya lagen innebär att patenträtten ytterligare anpassas till internationella avtal och att handläggningen av en patentansökan förenklas. Syftet med den nya patentlagen är bland annat att effektivisera patentprocessen och skydda de ekonomiska och samhällsnyttiga värden som ligger i innovationer och uppfinningar.

Ny noteringsakt medför ändringar i prospektförordningen och marknadsmissbruksförordningen

Den 4 december 2024 trädde EU:s förordning nr. 2024/2809, noteringsakten (eng: Listing Act), i kraft. Till följd härav ändras bland annat prospektförordningen och marknadsmissbruksförordningen (MAR) i flera avseenden. Bland annat införs nya undantag från prospektskyldighet, nya prospekttyper, ett högre tröskelvärde, förändringar i prospektinnehållet i befintliga prospekttyper och ändringar gällande vilket språk ett prospekt får upprättas på.

I MAR ändras bland annat reglerna för offentliggörande av insiderinformation, samtidigt som ett nytt tröskelvärde för insynsrapportering införs.

Många av ändringarna i förordningarna börjar tillämpas först 2026, men vissa börjar tillämpas direkt i samband med förordningens ikraftträdande.

Mål T 7245-23 - ”De inlösta preferensaktierna”

Högsta domstolen besvarade i detta mål en omdiskuterad fråga inom aktiebranschen, nämligen om en redan beslutad utdelning på aktier kan krävas ut trots att aktierna har blivit inlösta på avstämningsdagen. I målet hade ett avstämningsbolag gett ut preferensaktier och beslutat om utdelning till preferensaktieägarna på vissa avstämningsdagar. Innan all utdelning hade utbetalats genomförde bolaget en inlösen av preferensaktierna, vilket gjorde dem ogiltiga. Tvisten gällde om bolaget var skyldigt att utbetala den redan beslutade utdelningen till de tidigare preferensaktieägarna trots inlösen.

Högsta domstolen konstaterade att enligt aktiebolagslagen får en aktieägare i ett avstämningsbolag inte utöva rättigheter gentemot bolaget, inklusive rätten till utdelning, förrän aktieägaren är införd i aktieboken. Vidare konstaterades att möjligheten till inlösen måste framgå av bolagsordningen och att aktieägaren har rätt till ersättning vid inlösen. Sådan ersättning brukar allmänt sett vara tänkt att kompensera för den framtida avkastning som inte längre kan erhållas när aktierna är inlösta. Enligt domstolen är det således svårt att förstå förfarandet på annat sätt än att det tar sin utgångspunkt i att aktieägaren inte, vid sidan av sin rätt till inlösenbeloppet, också ska kunna tillgodogöra sig utdelning för en kommande avstämningsdag då aktien är ogiltig. Domstolen bedömde att utdelningsfordringen är villkorad av att aktien inte är struken och ogiltig på avstämningsdagen.

Domstolens slutsats var alltså att den fordran som i och för sig uppkommer genom ett utdelningsbeslut är villkorad av aktiens bestånd på avstämningsdagen och att någon rätt till utdelning därför inte kan göras gällande om aktien är ogiltig på avstämningsdagen.

Mål T 5171-23 – ”Four Gardens”

I rubricerat mål konstaterade Högsta domstolen att utdelning i ett aktiebolag ska vara förenlig med den så kallade försiktighetsregeln i 17 kap. 3 § andra stycket aktiebolagslagen. Styrelsen i bolaget ska lämna ett motiverat yttrande till sitt utdelningsförslag och förklara hur förslaget uppfyller det kravet. Högsta domstolen utvecklade i prejudikatet riktlinjer för hur försiktighetsregeln ska tillämpas. Domstolen kom också fram till att en enig aktieägarkrets kan bestämma över omfattningen av de upplysningar som styrelsen behöver lämna till ett utdelningsförslag.

I rättsfallet var det fråga om ett helägt dotterbolags vinstutdelning var försvarlig när bolaget under en följd av år gjort förluster och stöttats ekonomiskt av moderbolaget. Bolaget gav service till ett antal kunder (bostadsrättsföreningar) enligt långvariga avtal. Bolaget räknade med att verksamheten skulle bära sig under kommande år och moderbolaget sålde dotterbolaget till en ny ägare efter utdelningen. Intäkterna blev ungefär som beräknat, men kostnaderna ökade utöver budget. Utdelningen har bedömts som försvarlig utifrån den kunskap som fanns när utdelningsförslaget upprättades. Förhållandet att utdelningsförslaget inte fått någon närmare motivering ansågs inte innebära att utdelningen lämnats i strid med aktiebolagslagen.

Mål T 2603-23 – ”Tomträten Backa”

Högsta domstolen har fastställt att parter i ett tomträttsavtal, som inte avser bostadsbebyggelse, kan avtala om att tomträttshavaren ska ta bort egendom utan ersättning vid uppsägning. Detta innebär att avtalsvillkor om avröjande av tomt är giltiga och inte strider mot nyttjanderättslagen eller jordabalken. Domstolen betonar att parterna har stor avtalsfrihet att utforma villkor för tomträttsavtal, inklusive skyldigheter att avröja tomten eller betala för detta.